

ועדת בן יהודה

הוועדה נתבקשה בעבודתה:

להמליץ על הכלי המתאים לקביעת זכאות לגמלת שירותים מיוחדים, תוך התייחסות לקבוצות בעלות מאפיינים מיוחדים ("מחלות אוטומטיות").

לשקול האם יש להוסיף קריטריונים הנכללים במבחן ה-IADL, המצביעים על הצורך בסיוע באחזקת משק הבית, ואם כן כיצד להעריכם.

שירותים מיוחדים

שירותים הניתנים לטיפול אישי בנכה ולעזרת בית
לשירותו האישי ולמשק ביתו לביצוע פעולות יומיום
ולהשגחה.

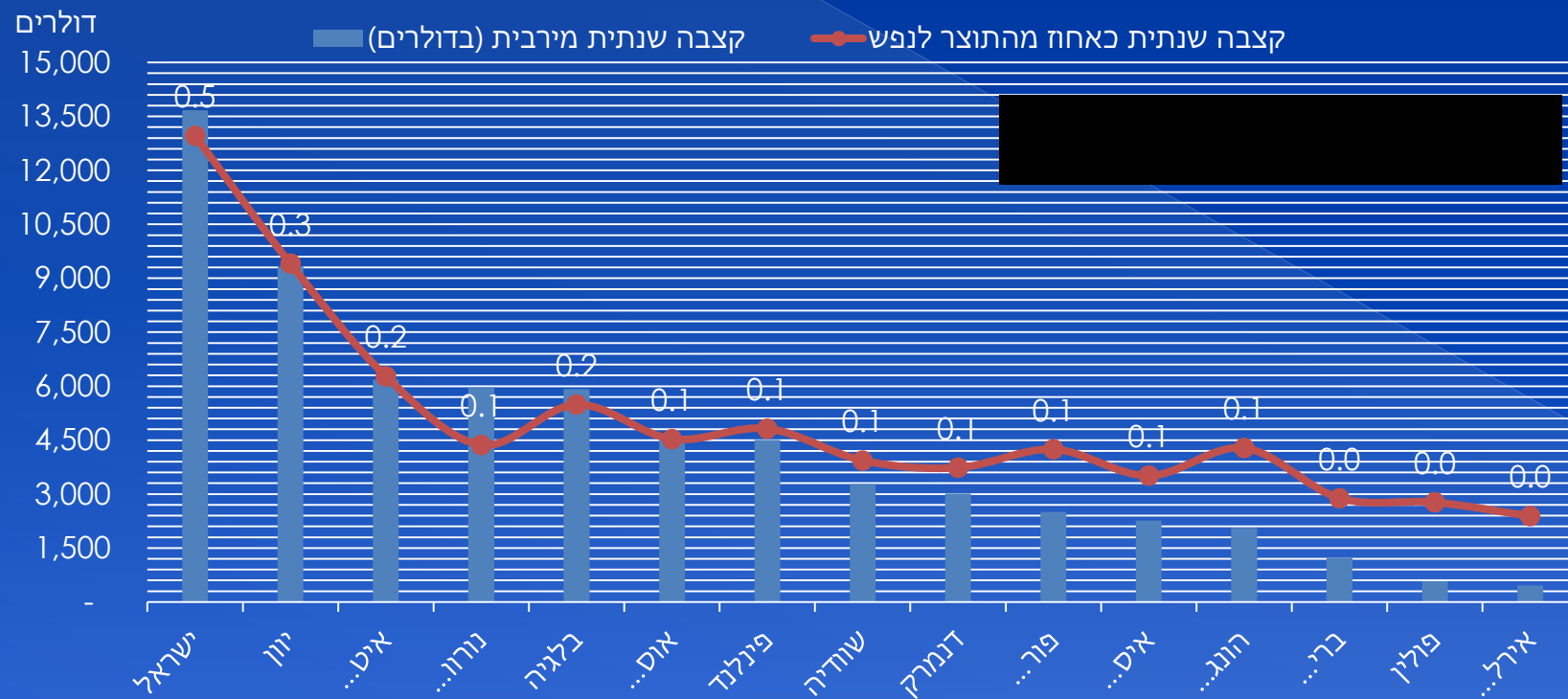
נתונים לגבי גימלת שר"מ היום.

מדי שנה נדונות כ – 32,000 תביעות לשירותים מיוחדים, מהן מאושרות כ- 50%.

בסה"כ ישנם היום כ – 39,000 מקבלי גמלת שירותים מיוחדים לפי החלוקה הבאה:

52% זכאים ל- 50% מקצבת יחיד מלאה
27% זכאים ל- 105% מקצבת יחיד מלאה
21% זכאים ל- 175% מקצבת יחיד מלאה.

השוואה בין מדינות ה-OECD

1. בוצעה השוואה ביחס למדינות ה-OECD במסגרתה נמצא כי:

☒ מרבית מדינות ה-OECD משתמשות במבחן ה-IADL בנוסף ל-ADL (אוסטריה, אירלנד, דנמרק, הונגריה, סלובקיה, פולין, פינלנד ושוודיה).

☒ חלק קטן מהמדינות משתמשות רק במבחן ה-ADL (איטליה, איסלנד, בלגיה)

A series of life functions necessary for maintaining a person's immediate environment—eg, obtaining food, cooking, laundering, housecleaning, managing one's medications, phone use; IADL measures a person's—elderly, mentally handicapped or terminally ill ability to live independently

תיפקודי IADL

Houskeeping

Taking Medication

Managing Money

תיפקודים – המשך.

Shopping grocery and clothes

Use of Telephone or other forms of communication

Using Technology

Transportation within the community

The Lawton Instrumental Activities of Daily Living (IADL) Scale

מספר מחקרים בדקו תקפות ומהימנות של כלי זה.
הכלי נמצא נוח לשימוש שכן הוא מסתמך בעיקר על דיווח
הנבדק, ויעיל שכן הוא בודק תפקודים הכרחיים לחיים
עצמאים בקהילה.
חסרונו העיקרי של הכלי הוא בהיותו מבוסס על דיווח של
הנבדק ולא על הדגמה בפועל של התפקוד.

ולהרחיב את בדיקת התלות לעוד 6 פעולות נוספות

1. הכנת מזון – בישול, הגשה וחימום.

2. הפעלת מכשירים – טלפון, תנור חימום וכיו"ב.

3. אחזקת בית – סדר, ניקיון, מכונת כביסה, טאטוא
וכיו"ב.

4. טיפול תרופתי – נטילת התרופות, סידור התרופות.

5. קניות מחוץ לבית – אוכל, ביגוד, הנעלה וכו'.

6. סידורים מוסדיים וכספיים – בנק, קופת חולים
וכיו"ב.

פעולות ADL

עצמאי=0, סיוע קל=4, עזרה רבה=8, תלוי לחלוטין=12
סה"כ ניתן לצבור 60 נק' (המהווים משקל של 77% מהסה"כ)
להשגחה שבעבר זיכתה ב-5 נק' כעת ניתן משקל של 20 נק'
וזאת, כדי לזכות בקצבה בשעור 50% בהתאם לתקנות

פעולות IADL

עצמאי=0, סיוע קל=1, עזרה רבה=2, תלוי לחלוטין=3
סה"כ ניתן לצבור 18 נק' (המהווים משקל של 23% מהסה"כ)

טווחי הזכאות שונו וכעת הינם:

רמת תפקוד	טווח ניקוד	שעור קצבה
עצמאי	0-19	דחייה
תלוי בעזרה רבה ברוב פעולות היום יום	20-43	50%
תלוי בעזרה רבה בכל פעולות היום יום	44-58	105%
תלוי לחלוטין בעזרת הזולת	59 ומעלה	175%

עקרונות כלליים

- אין שינוי בבדיקת התלות וההשגחה.
- יש לתאר במלל פעולות ה- IADL
- לפעול בשיקול דעת – הקוים המנחים הם רק להנחיה ואינם באים במקום שיקול הדעת.
- הבדיקה מתייחסת למסוגלות ולא לביצוע בפועל ואין להתייחס למשתנים תרבותיים ומגדריים.
- הבדיקה מסתמכת על דיווח הנבדק תוך הפעלת שיפוט קליני ולא על הדגמה בפועל של התפקוד.

עקרונות כלליים - המשך

- הדירבון מוטמע בפעולות- כלומר מי שזקוק לדירבון באכילה או בלקיחת תרופות יהיה תלוי לחלוטין ואילו מי שזקוק לדירבון בפעולות אחרות יהיה זקוק לסיוע קל
- מי שתיפקודו אינו יציב לאורך החודש (חולים אונקולוגים 12 יום וכו)- יקבע בתפקודים ההכרחיים כמו מזון ותרופות על פי דרגת התפקוד הנמוכה ביותר בחודש ובשאר התיפקודים על פי דרגת תיפקודו הגבוהה ביותר.
- בטיפול תרופתי יש להתייחס למסוגלות לקחת תרופות ולא לעובדה האם מקבל כעת טיפול בפועל.
- פעולה שביצועה אורך זמן לא סביר יש לשקול סיוע קל/ עזרה רבה.

הקריטריונים לקביעת דרגת התפקוד

● עצמאי- 0 נקודות

● זקוק לסיוע מועט – זקוק לעזרה מדי פעם – לא על בסיס יומיומי- 1 נקודות

● זקוק לעזרה רבה- עזרה על בסיס יומיומי- 2 נקודות.

● תלוי לחלוטין- זקוק לעזרה כל הזמן אינו מסוגל לבצע התפקוד בכוחות עצמו.- 3 נקודות

הכנת מזון

עצמאי- מסוגל להכין
ארוחה מלאה-
סיוע קל- מסוגל להכין
ארוחה שאינה מורכבת
עזרה רבה- מסוגל
להרכיב ארוחה ממה
שקיים בבית או שהוכן
מראש- מסוגל לחמם מזון
מוכן או להכין כריך או
לאכול מוצרים מוכנים .
תלוי לחלוטין- לא מסוגל
לבצע שום פעולה של
הכנת מזון או זקוק לדרבון
בכדי לאכול .

הפעלת מכשירים כמו: טלפון, תנור
חימום, מזגן, מכשירי חשמל בסיסיים.

עצמאי- מסוגל לחייג מיוזמתו,
מסוגל להפעיל מכשירי חשמל
ללא עזרה.

סיוע קל- מסוגל לחייג רק
למספרים קבועים מראש
ולקבל שיחות. מסוגל להפעיל
ולהשתמש במכשירים שתוכננו
לפעולה מראש.

עזרה רבה- מסוגל לקבל
שיחות טלפון ולהפעיל לחצן
מצוקה, מסוגל להפעיל מזגן או
טלויזיה שתוכנתו להפעלה
מראש. אינו יודע להשתמש
באנשי מקצוע מתאימים.

תלוי לחלוטין- אינו מסוגל
להפעיל מכשירים חשמליים
כלל.

אחזקת בית סדר, נקייון, כביסה

עצמאי- מסוגל לשמור על
אחזקה סדר ונקיון הבית
בכוחות עצמו.

סיוע קל- מסוגל לבצע עבודות
בית קלות בלבד, עבודות
שוטפות, אך זקוק לעזרה
בעבודות בית מורכבות יותר
דוגמת שטיפה. מסוגל לבצע
פעולות הדורשות הפעלת כח
אך לא מסוגל לבצע הפעולה
לאורך זמן.

עזרה רבה- מסוגל לבצע
פעולות בסיסיות כמו סידור
הבית אך לא באופן סדיר. לא
מסוגל לבצע פעולות הדורשות
הפעלת כח או יציבות לאורך
זמן.

תלוי לחלוטין- אינו מסוגל
לבצע כל פעילות של אחזקת
הבית או זקוק לדרבון יומיומי.

טיפול תרופתי

עצמאי- לוקח תרופות
באופן עצמאי ומסוגל
לבצע שינויים בטיפול
עפ"י הנחיות רפואיות.
סיוע קל- נזקק לעזרה
בהכנת קופסת תרופות
שבועית אך נוטל
התרופות בעצמו.
עזרה רבה- נזקק להכנה
יומיומית של התרופות אך
נוטל אותן לבד. או זקוק
לעזרה בעת שינוי הנחיות
רפואיות-
תלוי לחלוטין- אינו מסוגל
ליטול תרופות או חסר
מודעות לצורך בטיפול.

התשלום

פריטים, בחירת אמצעי תשלום וביצוע

הכנת רשימת קניות, בחירת וקניית

עצמאי- מתכנן ומבצע
קניות באופן עצמאי.
סיוע קל- מסוגל לבצע
קניה של מספר מועט של
פריטים- אך זקוק לעזרה
בתכנון הקניה. (מסוגל
ללכת עם רשימה שהוכנה
לו)
עזרה רבה- מסוגל לבצע
קניה של מספר מועט של
מוצרים אך אינו מסוגל
לבצע תשלום או להשוות
בין מוצרים שונים.
תלוי לחלוטין- אינו מסוגל
לתכנן או לבצע קניות.

סידורים מוסדיים וכספיים בטל"א, בנק, קופ"ח.

עצמאי- מעורב ומטפל
באופן עצמאי
בהתחייבויות למוסדות
ובניהול תשלומים.

סיוע קל- מנהל ענייניו
באופן עצמאי אך זקוק
לסיוע בהגעה למוסד-
בעיקר פיזית.

עזרה רבה- נזקק לסיוע
כדי להבין את התהליך
הנדרש.

תלוי לחלוטין- אינו מסוגל
לטפל בענייניו- יש מינוי
מקבל גימלה.

הטמעה

● שאלות וקשיים במערכת קשב ובירורים

● הצעות לשינוי

● בקרת תיקים

● ניתן לפנות אלי בדוא"ל Yehuda_sa@nioi.gov.il